

Warszawa, dnia 1 czerwca 2010 r.

991100/0220-63/2010

Pan Senator
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Senatorze,

Uprzejmie informuję, że do **projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (druk senacki nr 878)** nadesłanego przy piśmie z dnia 20 maja br., znak: BPS/KU – 034/878/4/10, zgłaszam następujące uwagi:

1. Do art. 1 projektu ustawy

Prawo do świadczeń ustala Zakład Ubezpieczeń Społecznych w drodze decyzji administracyjnej. W pierwszej kolejności to Zakład Ubezpieczeń Społecznych będzie realizował przepis art. 100a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w projektowanym brzmieniu, a zatem będzie musiał dokonać oceny, czy przesłanki określone w tym przepisie zachodzą, czy też nie zachodzą.

Decyzja organu rentowego podlega kontroli sądowej – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych – dopiero w postępowaniu odwoławczym. A zatem tryb postępowania w sprawach świadczeń z ubezpieczeń społecznych jest odmienny niż wskazano na str. 4 uzasadnienia do projektu ustawy, a mianowicie, "że możliwość otrzymania świadczenia zależy od decyzji sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, co zapewni w sytuacjach jednostkowych należyłą gwarancję podjęcia racjonalnej decyzji".

Kontrowersję i uzasadnioną wątpliwość budzi więc użycie w proponowanym brzmieniu art. 100a ustawy o emeryturach i rentach z FUS klauzul generalnych: zasad współzycia społecznego oraz społecznego poczucia sprawiedliwości jako przesłanek, których uznanie prowadzić będzie do nabycia prawa do świadczenia w sytuacji wypełnienia przez osobę dyspozycji zawartej w proponowanym przepisie. Zasady współzycia społecznego to nieskodyfikowane powszechne normy postępowania, mające na celu ochronę społecznie akceptowanych wartości. Rozumiane jako system wartości tworzą zwrot niedookreślony, używany zwłaszcza w przepisach regulujących stosunki cywilnoprawne. Stosując go ustawodawca tworzy klauzulę generalną odsyłającą do norm pozaprawnych. Mają więc

walor powszechności, co odróżnia je od zasad słuszności, które odnoszą się także do indywidualnych, rzadko spotykanych sytuacji. Zasady odnoszące się do społecznego poczucia sprawiedliwości nie zostały również nigdzie skodyfikowane i określone.

Istotną kwestią z punktu widzenia wykonawcy projektowanych przepisów jest fakt, że organ rentowy nie będzie znał okoliczności uzasadniających zastosowanie przepisu, gdyż:

- 1) nie wynikają one z sentencji wyroku sądu karnego, a nie w każdej sprawie sporządzane jest uzasadnienie takiego wyroku,
- 2) nie będzie mógł zweryfikować okoliczności przedstawionych przez osobę ubiegającą się o świadczenie (prawdopodobnie w drodze oświadczenia tej osoby).

Jeżeli zatem organ rentowy miałby przyznawać świadczenia osobie skazanej za przestępstwo umyślne, to przepis art. 100a ustawy o emeryturach i rentach z FUS powinien precyzyjnie określać przesłanki jego stosowania, np. w przypadku zastosowania przez sąd karny nadzwyczajnego złagodzenia kary lub odstąpienia od jej wymierzenia.

2. Do art. 3 projektu ustawy

Powstaje wątpliwość, czy powinna zachować prawo do renty rodzinnej osoba, która wprawdzie uzyskała prawo do renty rodzinnej przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej, jednakże wyrok sądu karnego skazujący tę osobę za przestępstwo umyślne zapadł po dniu wejścia w życie ustawy, a w sprawie nie zachodzą przesłanki umożliwiające zachowanie prawa do renty.

2 Wykazami Szacunku

z up. Prezesa Zakładu
OZŁONKOWY ZARZĄDU
Elżbieta Łopacińska